

Klauzurní práce č. 3 (116) konaná dne 11. června 2015

Na konečné

Poškozený Štefan, který cestoval dne 1. 7. 2014 nočním autobusem MHD, si zapomenul na sedadle tašku s notebookem v hodnotě 10 000 Kč. Vše sledovala obviněná Alena, která jako poučený laik znala hodnotu takové věci a která si po výstupu Štefana z autobusu tašku s notebookem vzala k sobě a schovala do své velké sportovní tašky a na konečné stanici z autobusu vystoupila. Na internetu si zjistila přibližnou hodnotu notebooku, ujistila se, že hodnotu věci odhadla správně a vše pověděla svému příteli, obviněnému Bohumilovi, a notebook mu dala jako dodatečný dárek k jeho narozeninám. Bohumil notebook přijal a začal jej spokojeně užívat. Alena v době jednání popsaném v zadání měla v rejstříku trestů záznam o tom, že byla dne 9. 5. 2011 pravomocně odsouzena k trestu odnětí svobody v délce trvání 1 roku nepodmíněně za přečin krádeže podle ustanovení 205 odst. 1 písm. a) tr. zák. Její trest byl vykonán dne 30. 6. 2012.

Otázky

1. Jak trestněprávně posoudíme jednání Aleny? Odůvodněte.
2. Jak trestněprávně posoudíme jednání Bohumila? Odůvodněte.
3. Jak trestněprávně posoudíte jednání Bohumila pro případ, kdyby Alena Bohumilovi neřekla, jakým způsobem notebook získala, ale sdělila mu, že jde o její dodatečný dárek k Bohumilovým narozeninám. Odůvodněte.
4. Jaký význam pro právní posouzení by mělo, kdyby Alena nevěděla, komu taška s notebookem náleží, tašky s notebookem si všimla, když jako poslední vystupovala na konečné zastávce. V tu chvíli v autobuse kromě Aleny již nikdo nebyl. Poškozený Štefan si za chvíli uvědomil, že nemá notebook, vrátil se na konečnou stanici autobusu a ptal se řidiče, jestli ve voze nenašel jeho zapomenutý notebook. V té době již byla Alena s cizím notebookem doma.
5. Obviněná Alena při svém trestním stíhání za skutek popsaný v zadání namítala, že hodnota notebooku (a tím i výše škody způsobené jednáním obviněné) musí být snížena o hodnotu zvláštního účetního počítačového programu, který byl v notebooku

nainstalován a jehož hodnota byla 4 000 Kč. Uvedla, že nemohla vědět, že počítač může takový program obsahovat. Posuďte její obhajobu a své stanovisko odůvodněte.

6. Obhájce obviněné Aleny předložil soudu znalecký posudek týkající se hodnoty notebooku, kterého se Alena zmocnila způsobem popsáním v zadání, který si nechal obhájce obviněné na její žádost sám vypracovat u znalce zapsaného v seznamu znalců. Státní zástupce namítal, že provedení takového důkazu je nepřípustné, neboť znalec nebyl přibrán rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení. Soud přesto provedl důkaz přečtením znaleckého posudku. Byl postup soudu správný? Odůvodněte.
7. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal státní zástupce odvolání výlučně v neprospěch obviněné Aleny s odůvodněním, že uložený trest je nepřiměřeně mírný. Odvolací soud však byl zcela opačného názoru, tj. že trest je nepřiměřeně přísný. Jak by měl soud o odvolání státního zástupce rozhodnout? Odůvodněte.

Poznámka:

1. U všech závěrů obsažených v odpovědích týkajících se subsumpce případu pod zákonné ustanovení musí být ustanovení přesně citováno (nejen jeho název, ale i číslo paragrafu, odstavce, písmeno, alinea).
2. Při subsumpci musí být provedena konfrontace požadavků obsažených v zákonném ustanovení se skutkovým zjištěním (podobně jako to činí soud ve výroku rozsudku).
3. Závěry obsažené v odpovědích musí být náležitě odůvodněny (např. třeba uvést, proč třeba určité jednání posuzovat jako účastenství ve formě návodu a nikoli jako spolupachatelství).

Na konečné – řešení

1. Obviněná Alena se dopustila přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zák.

Obviněná Alena si přisvojila cizí věc (notebook poškozeného Štefana v hodnotě 10 000 Kč), ačkoliv věděla, že jde o věc cizí. Notebook vzala a ukryla jej ve své velké sportovní tašce, tedy nakládala s cizí věcí jako s věcí vlastní, pro poškozeného byla věc na místě neznámém, nepřístupném.

Přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zák. se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

V případě přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zák. je společenská závažnost skutku zvyšována recidivou pachatele. K naplnění objektivní stránky tohoto přečinu tak není rozhodující výše způsobené škody či způsob spáchání skutku.

Alena se dopustila krádeže notebooku ke škodě Štefana dne 1. 7. 2014, tedy ve lhůtě tří let od „potrestání“ (nikoli například od odsouzení), jak požaduje ustanovení § 205 odst. 2 tr. zák., protože trest odnětí svobody byl vykonán až 30. 6. 2012, tedy méně jak tři roky před tím, než se Alena dopustila skutku popsáno v zadání.

Jestliže si pachatel přisvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil, a učinil tak za splnění některé z okolností uvedených v ustanovení § 205 odst. 1 písm. a), přičemž současně byla naplněna i podmínka zpětnosti podle ustanovení § 205 odst. 2 tr. zák., je třeba takový čin právně posoudit jako jeden přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) , odst. 2 tr. zák.

Skutek je přečinem podle § 14 odst. 2 tr. zák., protože jde o úmyslný trestný čin, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

2. Obviněný Bohumil se dopustil přečinu podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Obviněná Alena sdělila obviněnému Bohumilovi, že tašku s notebookem vzala z autobusu poté, co jej v autobusu nechal poškozený Stefan, a tedy, že obviněná Alena není vlastníkem předmětných věcí. Zároveň Bohumil věděl, že hodnota nalezeného notebooku činí cca 10.000,- Kč. Obviněný Bohumil tak věděl, že notebook byl získán trestným činem, a přesto jej přijal a spokojeně užíval.

Přijetím notebooku jako dárku k narozeninám na sebe obviněný Bohumil bezúplatně převedl věc získanou trestným činem krádeže (viz výše), čímž naplnil objektivní stránku přečinu podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a) tr. zák., kterého se dopustí ten, kdo na

sebe převede a užívá věc, získanou trestným činem spáchaným jinou osobou na území České republiky.

Skutek je přečinem podle § 14 odst. 2 tr. zák., protože jde o úmyslný trestný čin, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

3. Obviněný Bohumil by se nedopustil žádného trestného činu.

V uvedeném případě by se obviněný Bohumil mohl teoreticky dopustit přečinu podílnictví z nedbalosti podle ustanovení § 215 odst. 1 tr. zák. Hodnota notebooku je však „pouze“ 10.000,- Kč, přičemž k naplnění znaků objektivní stránky přečinu podílnictví z nedbalosti je třeba nabytí věci v hodnotě nikoliv malé, tedy při nejmenším 25.000,- Kč (srov. § 138 odst. 1 tr. zák.).

I v případě, že by hodnota notebooku byla vyšší než 25.000,- Kč, nedopustil by se obviněný Bohumil žádného trestného činu, jelikož ze zadání nevyplývají žádné okolnosti, z nichž by obviněný Bohumil mohl a měl usuzovat na protiprávní původ notebooku. Nebylo by tak u něj dáno zavinění ani ve formě nevědomé nedbalosti [§ 16 odst. 1 písm. b) tr. zák.], tudíž by nebyla naplněna subjektivní stránka přečinu podílnictví z nedbalosti.

4. V takovém případě se obviněná Alena dopustila pokusu přečinu zatajení věci podle ustanovení § 21 odst. 1, § 214 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Obviněná Alena v době, kdy se zmocňovala cizí věci (tašky s notebookem), nevěděla, komu věc náleží. Domnívala se, že jde o věc zapomenutou, ztracenou, která již vyšla z moci dosavadního držitele. Domnívala se tedy, že si přisvojuje cizí věc, která se do její moci dostala nálezem, nikoli že odnímá věc z dispozice poškozeného Štefana. Tato věc přitom měla hodnotu nikoli nepatrnou, neboť její hodnota činila alespoň 5 000 Kč (srov. § 138 odst. 1 tr. zák.), o čemž obviněná Alena věděla.

Ve skutečnosti však věc nevyšla z moci dosavadního držitele Štefana. Poškozený věděl, kde má věc hledat, zapomenutá věc nebyla na místě jemu neznámém, nepřístupném, poškozený se odebral na konečnou stanici autobusu a poptával se, zda tam nebyla nalezena jeho taška s notebookem, jednalo se jen o krátkodobé přerušení detence nad věcí.

Objektivně se tedy jednalo o věc cizí, která stále byla v dispozici poškozeného Štefana, nikoliv o věc ztracenou, subjektivně se však obviněná Alena domnívala, že jde o věc zapomenutou, ztracenou. Jestliže objektivní stránka věci nesouhlasí se subjektivním přesvědčením pachatele, posoudíme věc jako pokus toho trestného činu, ke kterému

směřoval úmysl pachatele. Proto skutek posoudíme jako pokus přečinu zatajení věci podle § 21 odst. 1, § 214 odst. 1 písm. a) tr. zák. Trestného činu zatajení věci podle § 219 odst. 1 tr. zák. se dopustí mimo jiné ten, kdo si присvojí cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se do jeho moci dostala nálezem.

Pokusem trestného činu podle § 21 odst. 1 tr. zák. je takové jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat.

Obviněná Alena si přisvojila tašku s notebookem, která se do její dispozice dostala nálezem, tedy bez jejího aktivního přičinění. Jelikož obviněná byla v nočním autobusu MHD poslední, důvodně se mohla domnívat, že věc se dostala z moci oprávněné osoby. Učinila přitom vše pro to, aby zatajila cizí věc, tedy pokusila se o tento trestný čin. V případě, že by obviněná věděla, komu taška a notebook patří, a že se oprávněná osoba může pro věc vrátit, dopustila by se trestného činu krádeže.

Skutek je přečinem podle § 14 odst. 2 tr. zák., protože jde o úmyslný trestný čin, na který trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

5. Obhajoba obviněné Aleny je pro právní posouzení výše škody způsobené trestným činem irelevantní. Alena bude odpovídat i za odcizení programového vybavení, v daném případě počítačového účetního programu (srov. č. 53/2005 Sb. rozh. tr.).

Jestliže pachatel odcizil trestným činem krádeže počítač s určitým programovým vybavením, je součástí škody způsobené trestným činem i cena programového vybavení, za kterou se v době a místě činu prodává. Protože je obecně známo, že každý počítač může plnit svou funkci jen s určitým programovým vybavením, bude zpravidla úmyslným zaviněním pachatele pokryto i odcizení programového vybavení odpovídající umístění a využívání počítače, který byl předmětem krádeže (srov. č. 53/2005 Sb. rozh. tr.).

6. V názoru státního zástupce lze spatřovat dvě základní vady:

a) skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu, § 89 odst. 2 tr. řádu;

b) Jestliže znalecký posudek předložený stranou má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto

důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný orgánem činným v trestním řízení - § 110a tr. řádu. To znamená, že soud neměl s takovým důkazem nakládat jako s důkazem listinným a mohl znalecký posudek v hlavním líčení přečíst jen za podmínek § 211 odst. 5 tr. řádu.

Podle výslovného ustanovení § 89 odst. 2 věta druhá trestního řádu může každá ze stran důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Toto ustanovení umožňuje stranám obstarávat důkazy. Pro jejich provedení a hodnocení platí stejný režim jako pro důkazy opatřené orgány činnými v trestním řízení.

Režim nakládání se znaleckým posudkem obstaraným stranou stanoví § 110a tr. řádu. Jestliže znalecký posudek předložený stranou má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný orgánem činným v trestním řízení - § 110a tr. řádu. To znamená, že soud neměl s takovým důkazem nakládat jako s důkazem listinným a mohl znalecký posudek v hlavním líčení přečíst jen za podmínek § 211 odst. 5 tr. řádu.

7. Odvolací soud by měl podle § 258 odst. 1 písm. e) tr. řádu rozsudek ve výroku o trestu zrušit a především sám ve zrušené části znovu rozhodnout rozsudkem, kterým uloží trest mírnější (§ 259 odst. 3 tr. řádu, § 259 odst. 4 tr. řádu a contrario).

Nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253 tr. řádu, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad (§ 254 odst. 1 tr. řádu). Státní zástupce napadl výrok o trestu. Vymezil tedy rozsah přezkumu a uvedl i vady výroku (nepřiměřeně mírný trest). Jelikož nebyl napaden výrok o vině, nebude jej odvolací soud v zásadě samostatně přezkoumávat. Soud se proto bude zabývat pouze výrokem o trestu, a to z hlediska vytýkané vady.

Jestliže odvolací soud dospěje k závěru, že výrok o trestu je nesprávný, může jej změnit, a to i když jinak, než měl na mysli státní zástupce. Jinými slovy, podal-li státní zástupce odvolání pouze v neprospěch obžalovaného, nebrání to odvolacímu soudu, aby rozhodl ve prospěch obžalovaného (srov. č. 21/2013 Sb. rozh. tr.). Takové změně totiž nebrání žádné ustanovení trestního řádu, na rozdíl od některých případů, které by byly v neprospěch obviněného (srov. § 259 odst. 4 nebo 5 tr. řádu). Jestliže má odvolací soud pro rozhodnutí dostatečný podklad, nic mu rovněž nebrání, aby ve věci rozhodl sám.